

2 Jaarverslag Programma verantwoording

De gemeenten in Holland Rijnland werken intensief samen om flexibel in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen, hun effectiviteit te vergroten, kosten te verlagen en kennis en ideeën uit te wisselen. Hiervoor is een slagvaardige en actiegerichte organisatie nodig die zich richt op, voor gemeenten maatschappelijk relevante projecten. De organisatie Holland Rijnland maakt het mogelijk dat gemeenten elkaar ontmoeten en effectief samenwerken op ruimtelijk-economisch en sociaal gebied. In het werkprogramma 'Holland Rijnland 2022-2026', dat in december 2022 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld, worden verschillende taken onderschreven:

Regionaal beleid en monitoring

De organisatie Holland Rijnland zorgt ervoor dat een aantal sectorale beleidsdocumenten worden opgeleverd en monitort de voortgang van gemaakte afspraken. Voor de totstandkoming van regionaal beleid en monitoring is de rol van gemeenten cruciaal. Zonder het meedenken en de input, op ambtelijk en bestuurlijk niveau, komen deze niet van de grond. Ook in het betrekken en informeren van de gemeenteraad en de inwoners spelen gemeenten een grote rol. Deze documenten maken we vaak in opdracht van de provincie Zuid-Holland en ten behoeve van planologische medewerking. Voorbeelden van deze beleidsdocumenten zijn de woningbouwprogrammering en de regionale bedrijventerreinenstrategie. De organisatie Holland Rijnland zorgt daarnaast ook voor actuele kaders voor de uitvoerende taken die we regionaal oppakken, zoals de Regionale Huisvestingsverordening. Hoe vaak deze producten geactualiseerd worden, verschilt. Sommige jaarlijks, andere eens per vier jaar.

Studies

In 2022 startten we met de uitvoering van de ROA, de RSM en de RES. Maar voordat die uitvoering vorm krijgt, is een aantal verdiepende studies nodig. Het doel van die studies is investeringsopgaven te identificeren én te onderbouwen. Vaak zal ontwerpend onderzoek nodig zijn, maar ook maatschappelijke kosten-batenanalyses zijn opportuun voor sommige projecten. Op basis van de omvang, worden studies uitgevoerd onder de regie van Holland Rijnland, een subregio of een gemeente.

Uitvoerende taken

De organisatie Holland Rijnland heeft, in opdracht van de gemeenten, drie uitvoerende taken:

- Het Regionaal Bureau Leerrecht geeft voor elf van de dertien gemeenten uitvoering aan de Leerplichtwet en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voor voortijdig schoolverlaten.
- Het secretariaat van de Regionale Urgentiecommissie
- De aanbesteding, het onderhouden van contacten met betrokken partijen en het voeren van stevig contractbeheer met aanbieder(s) van de Regiotaxi

Gebiedsgericht werken

Een nieuwe taak in het werkprogramma is het gebiedsgericht werken. Hiermee gaan we in wisselende coalities projectmatig aan de slag met het identificeren en realiseren van investeringsprojecten. Door projecten te bundelen in grotere investeringsprogramma's (gebiedsprogramma's) creëren we schaalgrootheid en vergroten we de kansen voor cofinanciering vanuit het Rijk, de provincie en andere

bestuurslagen. Zo organiseren we een multiplier op onze eigen middelen. Het Rijk stelt in het nieuwe coalitieakkoord middelen beschikbaar om aan de slag te gaan met een aantal grote maatschappelijke opgaven die ook in onze regio spelen, waaronder natuurherstel, klimaatadaptatie, energietransitie en aanpak van stikstofproblematiek.

Om aanspraak te kunnen maken op die middelen, is de ontwikkeling nodig van projecten en programma's, individueel en collectief, die aansluiten op de landelijke doelstellingen. Ook bij de provincie Zuid-Holland en de Europese Unie zijn middelen beschikbaar. Programma's en projecten moeten, om in aanmerking te komen voor die middelen, een substantiële omvang hebben en in voldoende mate zijn uitgewerkt. De bijdrage aan maatschappelijke doelen moet overtuigend onderbouwd zijn. Hiermee hebben we het Rijk en de provincies iets te bieden: concreet uitgewerkte, realiseerbare en onderling afgewogen investeringsprojecten die aantoonbaar bijdragen aan de brede welvaart.

In dit hoofdstuk beschrijven we de verschillende programma's, te beginnen met drie inhoudelijke en vervolgens twee ondersteunende programma's. Dit zijn:

- Ruimte en Energie
- Maatschappij en Jeugd
- Strategisch positioneren
- Organisatie en samenwerking (overhead)
- Algemene dekkingsmiddelen

Naar programma		Begroting 2022	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Resultaat 2022
Domein 1 Ruimte en Energie	Lasten	2.778.086	477.000	3.255.086	4.972.041	-1.716.955
	Baten	-978.220	-417.000	-1.395.220	-3.137.151	1.741.931
Saldo		1.799.866	60.000	1.859.866	1.834.890	24.976
Domein 2 Maatschappij en Jeugd	Lasten	4.072.612	699.981	4.772.593	4.696.917	75.676
	Baten	-820.798	-522.284	-1.343.082	-1.458.868	115.786
Saldo		3.251.814	177.697	3.429.511	3.238.050	191.461
Domein 3 Strategisch positioneren	Lasten	290.667	-195.667	95.000	137.924	-42.924
	Baten	-	-	-	-30.970	30.970
Saldo		290.667	-195.667	95.000	106.954	-11.954
Domein 4 Organisatie en samenwerking	Lasten	3.088.962	755.000	3.843.962	3.792.326	51.636
	Baten	-	-	-	198.751	-198.751
Saldo		3.088.962	755.000	3.843.962	3.991.077	-147.115
Domein 5 Algemene Dekkingsmiddelen	Lasten	-	-	-	-	-
	Baten	-8.431.309	-754.986	-9.186.295	-8.916.688	-269.607
Saldo		-8.431.309	-754.986	-9.186.295	-8.916.688	-269.607
Totaal lasten		10.230.327	1.736.314	11.966.641	13.599.209	-1.632.568
Totaal baten		-10.230.327	-1.694.270	-11.924.597	-13.344.926	1.420.329
Saldo van baten en lasten		-	42.044	42.044	254.283	-212.239
Storting in reserves		-	195.667	195.667	195.667	-
Onttrekking uit reserves		-	-237.711	-237.711	-237.711	-
Saldo reserveringen		-	-42.044	-42.044	-42.044	-
Resultaat		-	-	-	212.239	-212.239

Domein 4 Organisatie en samenwerking is gelijk aan overhead.

2.1 Ruimte en Energie

2.1.1 Integraal ruimtelijk kader

Er komen veel opgaven op Holland Rijnland af, terwijl de ruimte beperkt is. Woningbouw, bedrijfshuisvesting, duurzame land- en tuinbouw, klimaatadaptatie en energietransitie vragen om een plek. Ook willen we het landschap en de natuur zoveel mogelijk beschermen. Om de beschikbare ruimte zo optimaal mogelijk te benutten, is regionale samenwerking noodzakelijk. In de Regionale Omgevingsagenda zetten we daarvoor een eerste stap in het beschrijven hoe we om willen gaan met de schaarse ruimte die er is. We zetten daarbij in op thema's die ook in de Nationale Omgevingsvisie terugkomen: sterke en gezonde regio's, duurzaam economisch groeipotentieel, mobiliteit en wonen.

De verstedelijkingsopgave concentreren we op de Stedelijke As van Katwijk via Leiden naar Alphen aan den Rijn. Zo sparen we het diverse landschap in de rest van de regio. Naast de verstedelijkingsas kijken we naar opgaven die spelen in het Groene Hart en in de Duin- en Bollenstreek. Denk hierbij aan bodemdaling, water, klimaatadaptatie en de noodzaak om de biodiversiteit te herstellen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2021 stelden wij samen met de dertien gemeenten onze Regionale Omgevingsagenda Holland Rijnland op. In 2022 gingen we vooral aan de slag met een aantal uitwerkingen. Voor een deel zijn deze ruimtelijk van aard, maar meestal hebben ze te maken met een ander thema die in dit jaarverslag aan bod komt. Daarmee komen we in een nieuwe fase, van strategie richting uitvoering.

Stedelijke as

Eén van de gebiedsgerichte programma's die voortkomt uit de ROA, is de ontwikkeling van de Stedelijke as. We gingen hier samen met gemeenten aan de slag om de opgaven uit te werken door middel van studies en uitwerkingsplannen te specificeren en waar dat nodig bleek te zijn, ook zelf aan te pakken. We werkten als regio tevens mee aan:

- De locatiekeuze voor een nieuw elektriciteitsverdeelstation in het gebied tussen Leiden en Alphen aan den Rijn, een zogenaamd 150/50 kV station. Als regio begeleidden we een locatiekeuze-onderzoek en trokken het proces om tot een locatiekeuze te komen. Hiermee kunnen de netbeheerders TenneT en Liander verder aan de slag, samen met Alphen aan den Rijn, de betrokken gemeente op wiens grondgebied de gekozen locatie ligt. Het gaat om de Barrepolder bij Hazerswoude-Rijndijk;
- De advisering rondom de voorkeursscenario's voor de ontwikkeling van de Gnephoek in Alphen aan den Rijn. De minister voor VRO nam een onafhankelijke adviseur in de arm om de patstelling rondom het wel of niet ontwikkelen van de Gnephoek te doorbreken. Hierbij werden enkele voorkeursscenario's benoemd. Dit proces stond onder leiding van Wim Kuijken. Naast het ministerie van BZK, gemeente Alphen aan den Rijn, provincie Zuid-Holland, hoogheemraadschap van Rijnland, brachten wij ook advies uit op de ontwikkelscenario's op het gebied van wonen en natuurontwikkeling.

Woondeal

Waar we tevens aan werkten, is de vormgeving van de woondeal Holland Rijnland. Dit zijn regionale afspraken die voortkomen uit de afspraken tussen Rijk en provincie om van de landelijke opgave van 900.000 woningen er 235.460 in Zuid-Holland te realiseren. Hiervan zouden er 30.500 binnen Holland Rijnland moeten komen. Het grootste deel daarvan wordt geprogrammeerd en gerealiseerd binnen

de gemeenten op de Stedelijke as. Daarmee brengen we een onderdeel uit de ROA met betrekking tot wonen en verstedelijking een stap verder richting uitvoering. Als wederkerige afspraak vragen we vervolgens de hogere overheden aandacht voor en commitment op kritische succesfactoren om die woningbouwplannen te kunnen realiseren, zoals stikstof, mobiliteit en elektriciteitsinfrastructuur.

Landschapsstrategie

Voor het gebied buiten de Stedelijke as startten we een verkenning, namelijk de Landschapsstrategie. Daarin onderzoeken we of de regio een toegevoegde rol heeft naast de reeds lopende trajecten zoals de NOVEX Groene Hart (zie ook 2.1.5).

ROA als leidend principe voor reacties en basis voor verdere stukken

Tot slot gebruikten we de ROA als gedachtegoed voor zienswijzen op ter inzage gelegde wijzigingen van het provinciaal omgevingsbeleid. Vervolgacties kwamen terecht in het opgeleverde werkprogramma Holland Rijnland 2022-2026.

2.1.2 Regionale Woonagenda

Ook in Holland Rijnland is een grote behoefte aan woningen. Uit de provinciale behoefteaming in 2021 kwam naar voren dat er tot en met 2030 iets meer dan 30.000 extra woningen nodig zijn in onze regio. De dertien gemeenten in Holland Rijnland maken met elkaar afspraken over woningbouw in de Regionale Woonagenda. Die afspraken betreffen naast de hoeveelheid woningen ook de prijsklasse, voor wie er wordt gebouwd en waar die woningen worden gebouwd. In de huidige Regionale Woonagenda (2018) is afgesproken dat 25% van de woningbouwproductie in het sociale huursegment dient te zijn en 20% in het middensegment. Huisvesting van doelgroepen heeft daarbij bijzondere aandacht. Denk hierbij aan woonwagengroepen, ouderen en uitstromers uit de maatschappelijke zorginstellingen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

In de evaluatie van de huidige Regionale Woonagenda (2018) kwam naar voren dat ondanks de inzet van gemeenten de druk op de woningmarkt blijft toenemen. Er is meer of andere inzet nodig om die druk te verlichten. Daarom startten we in 2021 met de actualisatie van de Regionale Woonagenda. We kozen ervoor om dit parallel te laten oplopen met de actualisatie van het woonruimteverdeelsysteem (de regionale Huisvestingsverordening – zie hiervoor paragraaf 2.1.3). Hierdoor is er zowel aandacht voor de toekomstige woningbouwopgave als voor de verdeling van de schaarste, kijkend naar de verschillende doelgroepen.

In 2022 zetten we grote stappen in de totstandkoming van de nieuwe Regionale Woonagenda. We bouwden hierbij voort op de kwantitatieve en kwalitatieve analyse van de regionale woningmarkt die in 2021 werd afgerond. De opbrengsten uit deze analyses en gesprekken met stakeholders, bijvoorbeeld tijdens een Themacafé wonen in november 2021, werkten we uit in twee hoofdlijnennotities. Deze notities deelden we in maart 2022 met de leden van het AB en vormden de bouwstenen voor het opstellen van de nieuwe Regionale Woonagenda en de Huisvestingsverordening. Na verschillende gesprekken met de nieuwe wethouders wonen (na de gemeenteraadsverkiezingen), het DB, de ambtelijke projectgroep wonen en drie digitale subregionale radenbijeenkomsten (om de gemeenteraden van de dertien gemeenten alvast mee te nemen), legden we de documenten op 15 december 2022 ter inzage. Deze inspraakperiode duurde tot en met 21 maart 2023.

Om meer woningen te realiseren, zette het Rijk in 2022 in op het sluiten van een zogenoemde woondeal met de belangrijkste partners (provincie, woningcorporaties, waterschappen, gemeenten en regio's). In deze woondeals wil het Rijk afspraken maken over wat er nodig is om tot 2030 landelijk 900.000 woningen te realiseren, waarvan 2/3 in het betaalbare segment. 30% hiervan dient sociale huur te zijn, het overige middeldure huur of goedkope koop. Holland Rijnland nam namens de gemeenten deel aan het 'kernteam' dat betrokken was bij de totstandkoming van het document. Dit werd verschillende keren ambtelijk en bestuurlijk besproken en aangepast op basis van deze gesprekken. Het document werd op 14 maart 2023 ondertekend.

Ook in 2022 actualiseerden we wederom de planlijst woningbouw. Op deze planlijst plaatsen gemeenten de woningbouwprojecten die zij in hun gemeenten willen realiseren.

Gemeenten werkten intensief samen, niet alleen voor de visievorming rond de actualisatie van ons regionale beleid op dit terrein, maar ook voor lobby en belangenbehartiging bij Rijk en provincie. Zo nam Holland Rijnland deel aan de Provinciale Regietafel Vluchtelingen Zuid-Holland, waarin bestuurders vanuit de verschillende regio's elkaar spreken over de opvang van asielzoekers en de huisvesting van statushouders.

2.1.3 Huisvestingsverordening en uitvoering urgentieverklaring

Wij streven naar een rechtvaardige en doelmatige verdeling van de schaarse woonruimte in de sociale sector. Gemeenten stellen daarvoor de regionale huisvestingsverordening vast. Wij zorgen ervoor dat de afgesproken spelregels op een juiste, klantgerichte en efficiënte wijze worden toegepast.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Ook in 2022 droeg het team woonurgenties (twee juristen en een ondersteuner) van Holland Rijnland bij aan een effectieve en efficiënte uitvoering van de taken rondom urgentieaanvragen voor sociale huurwoningen. Het team vormt de steun en toeverlaat van de onafhankelijke regionale urgentiecommissie. De juristen woonurgenties ontvangen de aanvragen, schrijven preadviezen voor de commissie en verwerken de toekenningen en afwijzingen. Ook voeren zij verweer in bezwaar- en beroepsprocedures. In 2022 vond er flinke rolatie plaats in de commissie. Twee leden vertrokken na het verstrijken van hun maximale zittingstermijn, drie nieuwe leden werden gevonden. In 2022 werden er fors minder urgentieaanvragen ingediend dan in voorgaande jaren. Mogelijk beïnvloedden de koopkrachtdaling en energiecrisis het aantal aanvragen. Maar mogelijk was de scherpere toetsing door de intakers van invloed. Het aantal toekenningen bleef ongeveer gelijk. Veel aanvragers bevinden zich in een bijzonder schrijnende situatie, en de huurmarkt is uiterst krap. In het jaarverslag urgentiecommissie, dat hier te vinden is, rapporteren wij in meer detail over bijvoorbeeld het aantal aanvragen en bezwaren.

Holland Rijnland stelt jaarlijks, in overleg met de woningcorporaties en huurdersverenigingen, het aantal sociale huurwoningen vast in het kader van de contingentenregeling. Deze woningen stellen corporaties beschikbaar met name voor mensen die uitstromen uit de maatschappelijke zorg. Voor de eerste helft van 2023 besloot het Dagelijks Bestuur om 113 woningen beschikbaar te stellen. Twee keer per jaar bespreken we met de beleidscommissie Woonruimteverdeling de ontwikkelingen rond de huisvestingsverordening en woonruimteverdeling.

De bouw van goedkope sociale huurwoningen blijft essentieel om de schaarste hieraan op te lossen. Tot die tijd, verdelen we de schaarste via de regels van het woonruimteverdeelsysteem zoals vastgelegd in de regionale Huisvestingsverordening. In 2023 zetten we de actualisatie voort van de regionale Huisvestingsverordening, die startte in 2021. We doen dit gelijktijdig met de actualisatie van de Regionale Woonagenda (zie paragraaf 2.1.2).

2.1.4 Regionale strategieën voor bedrijventerreinen en kantoren

Holland Rijnland is een aantrekkelijke vestigingslocatie, centraal gelegen tussen de metropoolregio's Amsterdam en Rotterdam-Den Haag. Dat het een aantrekkelijke vestigingslocatie is, blijkt uit de aanwezigheid van grote kennisclusters, zoals het Leiden Bio Science Park, de NL Space Campus en Unmanned Valley. Ook liggen er drie Greenports (deels) in Holland Rijnland. Daarnaast huisvest De regio toonaangevende bedrijven en instanties zoals ESA-Estec, Janssen, Heineken, AkzoNobel en Airbus. Daarnaast is een sterk en divers segment van mkb'ers aanwezig. Alle ingrediënten zijn in huis om meer economische groei en banen te realiseren. Dat onderschrijft ook het onderzoek "Betere verbindingen in Haaglanden". We hebben de ambitie om in de periode tot 2030 20.000 nieuwe banen te creëren. Daarbij is het ook van belang om de vraag naar werklocaties zoveel mogelijk ruimtebesparend in te vullen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Eind 2019 maakten we samen met gemeenten subregionaal (geformaliseerd in 2020) en regionaal keuzes over welke soort bedrijvigheid we waar in onze regio willen bundelen. Net als in 2021 was er dit jaar geen aanleiding om de regionale bedrijventerreinenstrategie aan te passen. Echter, in 2024 verloopt de huidige regionale bedrijventerreinenstrategie. In 2023 starten we de werkzaamheden op om tot een nieuwe regionale bedrijventerreinenstrategie te komen.

Goede kantoorruimte is belangrijk voor het vestigingsklimaat en de groei van de economie. We monitoren jaarlijks de balans tussen vraag en aanbod van werklocaties. Daarvoor stelden we ook in 2022 de jaarlijkse kantorenmonitor Holland Rijnland op. Daarbij waren er geen beleidsrelevante wijzigingen ten opzichte van 2021. Wel constateerden we een toename van de kantorenvorraad in het Leiden Bio Science Park die meteen werd gevuld vanuit de markt. Ook is de leegstand in de regio laag, vaak onder de frictieleegstand.

In het najaar 2022 startte de provincie Zuid-Holland het proces op voor een nieuwe behoefteanalyse voor kantorenruimten. Vanuit Holland Rijnland leverden we hiervoor input en vervulden we een secretarisfunctie in de regio. De verwachting is dat deze behoefteanalyse in september 2023 bestuurlijk is vastgesteld. Dit document vormt samen met de regionale kantorenmonitor de start voor de nieuwe regionale kantorenstrategie voor Holland Rijnland.

2.1.5 Regionale strategie natuur, landschap en recreatie

Holland Rijnland heeft de ambitie om een duurzame en groene regio te zijn. Kust, landgoederen, polders, plassen, bloemenvelden en aantrekkelijke steden en dorpen wisselen elkaar af. Hiermee heeft de regio veel te bieden qua toerisme en recreatie, zowel voor onze eigen inwoners als voor bezoekers van daarbuiten. Omdat groen niet stopt bij de gemeentegrens, werken we als regio samen om dit waardevolle landschap te behouden en te versterken. We kunnen namelijk niet ontkennen dat het landschap onder druk staat. De behoefte aan ruimte voor wonen en werken neemt toe,

stikstofdepositie en CO₂-uitstoot zorgen ervoor dat de biodiversiteit hard achteruitgaat en extreme regenval en droogte maken de waterhuishouding complex. Ook spelen opgaven als de verduurzaming van de landbouw, de klimaatadaptatie en de energietransitie.

Holland Rijnland heeft als doel de biodiversiteit te verhogen, de cultuurhistorische waarden te versterken en de regio van voldoende recreatieve mogelijkheden te voorzien. Met de realisatie van groenprojecten dragen wij bij aan de versterking en het behoud van natuurlijke en landschappelijke kwaliteit

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Groenprogramma

In 2022 zijn (icoon)projecten opgenomen in de nieuw vastgestelde uitvoeringsovereenkomsten Groenprogramma HR 2021-2024 voor de Leidse Ommelanden en de Duin- en Bollenstreek. Het gaat in totaal om dertig projecten die we vóór 2024 willen realiseren. Voorbeelden zijn de ontwikkeling van het Mient Kooltuin-gebied in Katwijk, de realisatie van een tweede sluis in Roelofarendsveen voor een waterrecreatieve verbinding tussen het achterland en de Braassemermeer en het biodivers inrichten van het Bio Science Park in Leiden.

De landbouwtransitie vraagt in 2022 en de komende jaren onze aandacht. Het Polderlab Vrouwe Venne (mede gefinancierd uit het Groenprogramma) is hierin een uniek project. Burgercoöperatie Land van Ons en de Universiteit Leiden werken samen om het veenweidegebied in de Vrouwe Vennepolder geschikt te maken voor duurzame landbouw. Binnen het project wordt ook het veranderend landgebruik in ons buitengebied onderzocht.

In 2022 zette Holland Rijnland zich in voor versterking van het recreatieve waternetwerk van de Hollandse Plassen en omgeving. Hiervoor stelden we ook de geactualiseerde Uitvoeringsagenda Hollandse Plassen vast. Verder leverde Holland Rijnland een bijdrage aan het project Ervaar de Romeinse Rijn rondom de Oude Rijn en de Vliet. Centraal hierin stond (economische) verbetering van het recreatieve waternetwerk en de beleving daarvan.

Klimaatadaptatie

De regionale samenwerking rondom klimaatadaptatie kreeg vorm door het binnenhalen van subsidie voor noodzakelijke maatregelen. We haalden in 2022 voor circa 0,8 miljoen aan Rijkssubsidie binnen op een totale investering van circa, 2,2 miljoen. We zetten ons in 2022 in voor de verdere ontwikkeling van het Nationaal Park Hollandse Duinen.

LEADER

Holland Rijnland voerde als lid van de Lokale Actie Groep (LAG) het Europese LEADER-programma uit. Het programma verstrekke subsidie voor twintig lokale initiatieven voor in totaal € 2,5 miljoen. De totale investering is € 6 miljoen, op basis van Europese, provinciale en gemeentelijke cofinanciering. De projecten dragen bij aan de sociaaleconomische versterking van het platteland en de relatie met de stad, aan de transitie naar een circulaire economie en bevordert de gezondheid van mens en leefomgeving. We verleenden daarnaast verschillende opdrachten voor onderzoek. Ook realiseerden we het ondernemersloket Circulaire Economie.

In de tweede helft van 2022 startte LEADER Hollandse Plassen (voorheen LEADER Holland Rijnland) met het vormen van een nieuw LEADER-programma voor 2023-2027. Voor die periode wordt opnieuw

aanspraak gemaakt op financiële middelen vanuit de Europese Unie en de provincie. Holland Rijnland fungeert als opdrachtgever.

Landschapsfonds

Met het Landschapsfonds Holland Rijnland (LF) realiseerden we vele landschapsprojecten gebruikmakend van de restantbesteding van de middelen Zuidvleugel Zichtbaar Groener. Nu de restant middelen nagenoeg zijn besteed, is het LF per 31 december 2022 opgeheven.

Landschapsstrategie

Vanuit het perspectief van natuur en landschap ontwikkelen we samen met de regiogemeenten een landschapsstrategie. Deze strategie richt zich op de toekomst van het landschap in Holland Rijnland. Zo dragen we bij aan het vergroten van de toegankelijkheid en de bereikbaarheid van natuur en landschap en versterken we biodiversiteit en cultuurhistorie voor onze regio. De strategie biedt een toekomstperspectief voor opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, zoetwaterberging en landbouwtransitie en wordt in 2023 opgeleverd.

2.1.6 Regionale strategie mobiliteit

Met de Regionale Strategie Mobiliteit stelden we een regionaal verhaal op over de toekomst van de bereikbaarheid van de regio. De belangrijke bereikbaarheidsopgaven zijn hierin geagendeerd. Hierbij ligt de focus op de bereikbaarheid binnen de regio (intern) en op de bereikbaarheid van de regio van buitenaf (extern), voor zowel personen als goederen. Daarmee draagt Holland Rijnland bij aan de versterking van woonmilieus, de bereikbaarheid van recreatieve gebieden en economische ontwikkeling.

Mobiliteit is meer dan het reizen van A naar B. We willen in de regio verschillende mobiliteitsvormen faciliteren. Hiermee bieden we de inwoners de mogelijkheid zich zo gezond en duurzaam mogelijk te verplaatsen. Investerings in OV maken bussen en treinen aantrekkelijkere alternatieven voor de auto. We zetten in op betere fietsverbindingen in de regio, voor woon-werkverkeer, sport en recreatie. Bovendien is goede ontsluiting bij het bouwen van 30.000 nieuwe woningen in de regio een randvoorwaarde. Ook stimuleert Holland Rijnland veiliger weggedrag. We voorkomen verkeersonveilige situaties door aanpassing van infrastructuur en zetten in op educatie en handhaving van verkeersregels.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Regionaal Investeringsfonds

In 2022 is gewerkt aan de uitvoering van projecten, opgenomen in het Regionaal Investeringsfonds (RIF). We droegen in 2022 actief bij aan de voortgang van de realisatie van het HOV-net Zuid-Holland Noord. Het grootste deel van onze inzet ging naar de Mobiliteitsaanpak Noordelijke Duin- en Bollenstreek (MNDBS), om het provinciale budget van €20 miljoen te behouden als reservering voor infrastructurele maatregelen op het grensgebied van Noord- en Zuid-Holland. Ook voor de verbetering van de spoorverbinding Leiden-Utrecht zijn belangrijke stappen gezet. Zo is besloten om het station Hazerswoude te realiseren en is de frequentie-verhoging van treinen in de brede spits een feit. De ambtelijke, politieke en bestuurlijke relaties met partijen in Noord-Holland zijn vanwege de voortgang en initiatie van verschillende projecten actief aangehaald en sterk verbeterd. Met de Provincie Noord-Holland, de Vervoersregio Amsterdam en de gemeente Haarlemmermeer is inmiddels structureel

overleg. Ook voor de snelfietsroutes zijn de relaties verstevigd met partijen uit de Zuidflank en de Metropoolregio Amsterdam.

OV-knoop Leiden

Holland Rijnland behartigde de belangen van de regio voor de ontwikkeling van de OV-knoop Leiden. Dit knooppunt is onderdeel van Metropolitaan Openbaar Vervoer en Verstedelijking (MOVV) en ontvangt financiële bijdragen uit het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (MIRT) en uit het Nationaal Groeifonds. Holland Rijnland leverde input op de idee- en planvorming voor de OV-knoop Leiden waarbij het belang van de regio nadrukkelijk meewoog. Verder zorgden we voor afstemming van toekomstige maatregelen die deze OV-knoop versterken.

OV-concessie

Holland Rijnland leverde in 2022 een actieve bijdrage aan de OV-concessie Zuid- Holland Noord. De voorbereidingen voor de aanbesteding zijn na de coronaperiode weer opgestart. Door de opgelopen vertraging gebeurde dit met grote voortvarendheid.

Regiotaxi

Holland Rijnland beheert het contract voor de regiotaxi en voert hiertoe overleg met gemeenten, klantorganisaties en vervoerders. Door de coronacrisis staken we in 2022 opnieuw veel tijd in het treffen van een aangepaste financiële regeling met vervoerders. Ook de communicatie met vervoerders, met reizigers en gemeenten nam veel tijd in beslag. In 2022 is in verhouding minder geld uitgegeven aan de Regiotaxi. Tot en met mei 2022 werd er een hogere zoneprijs betaald in verband met het teruggelopen vervoer door de coronapandemie. Vanaf juni 2022 was de lagere zoneprijs weer van toepassing. De vervoersvraag bleef echter achter waardoor er in dat jaar veel minder is uitgegeven aan het Regiotaxivervoer.

In 2022 doorliepen we ook een intensief traject voor de aanbesteding van de nieuwe contractperiode voor de regiotaxi vanaf 1 januari 2023. Hierbij is ook aandacht besteed aan emissie-loos vervoer. Personenvervoer Noot won de aanbesteding.

Doorfietsroutes

In 2021 is het regionaal doorfietsrouteplan vastgesteld. Ook in 2022 kreeg deze vorm van vervoer aandacht van de regio. Het doorfietsrouteplan is geactualiseerd en met de gemeenten Leiden, Zoeterwoude, Alphen aan den Rijn en de provincie Zuid-Holland is een intentieverklaring getekend om de doorfietsroutes te realiseren.

Verkeersveiligheid

In januari 2022 ontving het Dagelijks Bestuur de subsidiebeschikking voor gedragsbeïnvloeding van verkeersdeelnemers voor de jaren 2022-2024. De subsidie bedraagt € 2.261.105. Dankzij de subsidie voerden we in 2022 een flink aantal projecten uit. Zo verzorgden zes ingehuurde verkeersleerkrachten praktische verkeerslessen op de basisscholen. In het voortgezet onderwijs waren allerlei projecten gericht op gedragsverbetering in het verkeer. Voor senioren organiseerden we verschillende projecten, waaronder scootmobiel-cursussen. Op 235 campagneframes langs de wegen in Holland Rijnland werden posters opgehangen voor de landelijke Campagnekalender. Voor jonge autorijders werden speciale dagen georganiseerd.

In 2022 volgden we de landelijke ontwikkelingen rond het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) door deelname aan bijeenkomsten van het Kennisnetwerk SPV. Het SPV gaat ervan uit dat regionale uitvoeringsagenda's worden opgesteld met prioritaire infrastructurele maatregelen.

2.1.7 Regionale energietransitie

In 2017 stelden we met onze partners het Energieakkoord Holland Rijnland op met daarin de ambitie om in 2050 een energie-neutrale regio te zijn. Na de totstandkoming van het landelijke Klimaatakkoord werden dertig regio's verplicht een Regionale Energiestrategie (RES) op te stellen. Holland Rijnland is één van deze regio's. De Regionale Energiestrategie Holland Rijnland (RES 1.0) werd in juli 2021 opgeleverd. De RES behelst onder andere de thema's duurzame opwek, energiebesparing, duurzame mobiliteit, warmte en communicatie. Het thema elektriciteit bevat een gezamenlijk, regionaal bod van 1,1 TWh in 2030. Dit is de bijdrage van Holland Rijnland aan de landelijke opgave voor de grootschalige duurzame opwek van elektriciteit uit zon en wind op land. Het bevat ook uitgangspunten (spelregels) en een kaart met zoekgebieden die aangeeft waar en hoe lokale uitwerking kan plaatsvinden om tot projectlocaties te komen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

De partners binnen de RES-regio stelden de RES op. Dit zijn de dertien Holland Rijnland-gemeenten, de provincie en het hoogheemraadschap. Holland Rijnland levert de programmacoördinator en vervult de functie van procesbewaker en kassier. Het budget voor de RES bestaat structureel uit een bijdrage van de dertien gemeenten en de provincie Zuid-Holland voor het Energieakkoord Holland Rijnland. Daarnaast stelde het Rijk een rijksbijdrage vast voor de RES. Dit budget loopt via de begroting van Holland Rijnland en verantwoording vindt plaats via de P&C-cyclus Holland Rijnland en via het PHO+ Energie.

We stelden ons als regio in de Regionale Energiestrategie 1.0 ten doel om in 2030 1,1 TWh duurzame energie op te wekken. De oorlog in Oekraïne benadrukte de urgentie eens te meer om duurzamer en zuiniger om te gaan met gas en het stimuleerde ons om gebruik te maken van energie via duurzame bronnen. Ondanks die urgentie stokt het proces van duurzame opwek van elektriciteit in de regio. We liggen niet op koers om de doelen uit de RES 1.0 voor 2030 te behalen.

In 2022 gingen diverse RES-partners aan de slag met de uitvoering van de RES. Maar door de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen en de daaropvolgende coalitievorming, verlegden diverse gemeenten voor het vervolg de koers en bakens voor wat betreft uitvoering en ambities. Dit had wederom vooral zijn beslag op het thema grootschalige opwek van elektriciteit. De RES-partners werden vervolgens uitgedaagd om op lokaal niveau met plannen echt aan de slag te gaan.

Op andere onderwerpen werd flinke vooruitgang geboekt, zoals op het gebied van energiebesparing (ingegeven door de oorlog in Oekraïne en de gestegen gasprijzen), de komst van het warmtenet (Warmteling) naar de Leidse regio, en de inzet op duurzame mobiliteit. Medio 2023 dient dit alles tot input in een Voortgangsbericht RES.

2.1.8 Wat heeft dat gekost?

Domein 1 Ruimte en Energie	Begroting 2022	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Resultaat 2022
Directe kosten	1.689.339	477.000	2.166.339	3.739.989	-1.573.650
Kosten werkorganisatie	1.088.747	-	1.088.747	1.232.052	-143.305
Lasten	2.778.086	477.000	3.255.086	4.972.041	-1.716.955
Directe baten	-978.220	-417.000	-1.395.220	-3.137.151	1.741.931
Bijdragen gemeenten	-	-	-	-	-
Baten	-978.220	-417.000	-1.395.220	-3.137.151	1.741.931
Saldo van baten en lasten	1.799.866	60.000	1.859.866	1.834.890	24.976
Storting in reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-
Saldo reserveringen	-	-	-	-	-
Resultaat	1.799.866	60.000	1.859.866	1.834.890	24.976

De duiding van het verschil op de baten en lasten is integraal opgenomen onder paragraaf 4.2.1. genaamd Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

2.2 Maatschappij en Jeugd

2.2.1 Platform kennisdeling en beleidsafstemming sociaal domein

Het sociaal domein is continu in ontwikkeling. Om de taken voor inwoners zo goed en zo effectief mogelijk uit te voeren, delen gemeenten op regionaal niveau kennis met elkaar, ontwikkelen zij regionaal beleid en stemmen zij, waar nodig, het beleid met elkaar af.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Holland Rijnland was ook in 2022 een platform voor bestuurlijk en ambtelijk overleg, waar gemeenten elkaar inspireerden, beleid ontwikkelden en afstemden en ervaring en kennis met elkaar deelden.

Ondersteuning en advisering arbeidsmarktregio

Holland Rijnland ondersteunde en adviseerde de arbeidsmarktregio. Hierin werken regiogemeenten, het UWV en sociale partners samen. De arbeidsmarktregio is formeel geen onderdeel van de organisatie Holland Rijnland. In dit jaarverslag gaan we wel even kort in op hetgeen in de arbeidsmarktregio is gedaan, met ondersteuning van Holland Rijnland.

Na de coronacrisis werd duidelijk, dat de krapte op de arbeidsmarkt in vrijwel alle sectoren aan de orde was. Het Rijk lanceerde het actieplan "Dichterbij dan je Denkt" om de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te verminderen. Op basis van dit actieplan zetten we in op nieuwe wervingsmethoden als open hiring, extra jobcoaching en begeleiding van kwetsbare groepen en meer wijkgerichte benaderingen.

De in 2020 opgezette Regionale Mobiliteitsteams maakten in 2022 een doorstart. Het zwaartepunt ligt nu bij het mobiliseren van onbenut arbeidspotentieel in plaats van in te zetten op met werkloosheid bedreigde werknemers. In 2022 werkten we ook voortvarend aan de uitbouw van het Werkgeversservicepunt (WSP). Nieuwe brancheteams op het gebied van groen en facilitaire dienstverlening werden geformeerd. Ook werden events georganiseerd om werkzoekenden en werkgevers te matchen. Het event WSP at the Movies in de theaterhangaar bij het voormalig vliegveld Valkenburg trok landelijke aandacht. Het werkplan WSP werd voor de jaren 2022-2023 opgesteld en ter besluitvorming aan de gemeenten aangeboden.

Op het vlak van aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt, zetten wij in op de doorontwikkeling van de Centra voor Innovatief Vakmanschap (CIV). Het CIV Biosciences kwam, mede door financiering vanuit Holland Rijnland, in aanmerking voor landelijke subsidies. Het CIV Welzijn en zorg investeerde in de aansluiting met aanbieders in de zorg, zodat de nieuwste ontwikkelingen worden meegenomen in de opleidingen.

Beheer scholingsfonds

Verder beheerde Holland Rijnland ook in 2022 het scholingsfonds, dat scholingstrajecten in 'tekortsectoren' financiert. Denk hierbij aan de installatietechniek, de metaalindustrie en de transportsector. In 2022 startte een nieuw traject in de detailhandel. Op het fonds rusten nu nog langer lopende scholingstrajecten, die uitliepen door de coronacrisis.

Ondersteuning en advisering maatschappelijke zorg

De gemeenten bereidden zich samen voor op de doordecentralisatie van de maatschappelijke zorg per 2023. Dat gebeurde binnen de regionale projectorganisatie maatschappelijke zorg.

De projectorganisatie is formeel geen onderdeel van de organisatie Holland Rijnland. De projectorganisatie benutte ook in 2022 het regionale platform van Holland Rijnland om het beleid met elkaar af te stemmen.

Zo spraken de regiogemeenten met elkaar af om de maatschappelijke zorg zó in te richten, dat zeer kwetsbare inwoners zo zelfstandig mogelijk in de omgeving van hun keuze kunnen wonen en kunnen deelnemen aan de lokale samenleving. Dit doen zij door, samen met ervaringsdeskundigen en zorgpartijen, de zorg in de regio te transformeren. Dat komt neer op meer ambulante hulp en meer kleinschalige woonvormen met zorg. De coronacrisis zorgde begin 2022 wederom voor een hogere instroom in de maatschappelijke opvang (voor dak- en thuislozen) en een toename van jongvolwassenen met psychische problemen op de wachtlijst van beschermd wonen.

Eind 2021 besloten de gemeenten in Holland Rijnland dat de doordecentralisatie van maatschappelijke zorg in de regio ingaat per 2023, ook als landelijk anders wordt besloten. Verschillende regionale werkgroepen waren dit al aan het voorbereiden. Zij richtten zich onder andere op het lokaal en subregionaal organiseren van de toegang tot de zorg, de afstemming van de wetten Langdurige Zorg en Beschermd Wonen, de inzet van ervaringsdeskundigen, de inkoop van de regionale en subregionale voorzieningen, en de op- en afbouw van voorzieningen in de subregio's. Daarnaast ontwikkelden zij een verdeelmodel voor de budgetverdeling over de gemeenten en stelden zij een samenwerkingsovereenkomst op met afspraken tussen de regiogemeenten en de gemeente Leiden. Verder maakten zij afspraken over de governance van de inkoop en over een regionaal team voor de Maatschappelijke zorg.

Holland Rijnland bood ambtelijke ondersteuning aan de besluitvorming in de regionale projectorganisatie, voerde het beheer uit van het Regionaal Investeringsfonds Maatschappelijke Zorg en was trekker van de regionale werkgroep Inkoop Regionale Voorzieningen. Daarnaast verzorgde Holland Rijnland het regionale platform voor ambtelijke advisering en bestuurlijke besluitvorming.

2.2.2 Aanjaagfunctie terugdringen laaggeletterdheid

In de regio Holland Rijnland wonen naar schatting 50.000 volwassenen (tussen de 16 en 65 jaar), die moeite hebben met lezen, schrijven en omgaan met de computer. Samen met de gemeenten stelden wij in 2020 het Regionaal programma integrale aanpak Laaggeletterdheid Holland Rijnland 2020-2024 op. Hierin spraken de gemeenten af om laaggeletterdheid te bestrijden en te voorkomen. Dat vond plaats langs de actielijnen Participatie en Werk, Armoede en Schulden, Gezondheid en welzijn en Ouderbetrokkenheid.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

De subregio's en hun relevante partners startten in 2021 met samenwerken op deze actielijnen door middel van taalpacten of uitvoeringsplannen, waarin zij hun ambities en concrete activiteiten uitwerkten. De coronacrisis verhinderde begin 2022 nog korte tijd activiteiten en lessen bij aanbieders op locatie. Gedurende het jaar werden alle lessen en activiteiten weer hervat op locatie. Holland Rijnland ondersteunde het proces en adviseerde inhoudelijk bij de uitvoering en doorontwikkeling van de taalpacten en beleidsplannen en bij de monitoring van volwasseneneducatie. Verder was Holland Rijnland trekker van de regionale werkgroep Vervolgaanpak Laaggeletterdheid. We adviseerden de subregionale en lokale taalpacten en de taalhuizen over de integrale aanpak van laaggeletterdheid.

Holland Rijnland vroeg tevens subsidies en cofinanciering aan voor projecten ouderbetrokkenheid voor laagtaalvaardige ouders.

2.2.3 Vertegenwoordiging en coördinatie jeugdhulpregio

2021 stond in het teken van de Inkoop Jeugdhulp en de veranderende regionale samenwerking op het terrein van jeugdhulp. Gemeenten pakten de uitdagingen in de jeugdhulp in een andere verband op. Daardoor bouwde Holland Rijnland, volgens afspraak, de inhoudelijke inzet in 2021 al af en zijn er in 2022 alleen afrondende werkzaamheden uitgevoerd in het kader van financieel beheer.

2.2.4 Serviceorganisatie Zorg (voorheen TWO Jeugdhulp)

Met ingang van 2022 is de TWO Jeugdhulp als onderdeel van Holland Rijnland verder gegaan onder de naam Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland (afgekort SO Zorg Holland Rijnland). De gemeenten in Holland Rijnland besloten in 2021 tot de vorming van een zelfstandige Gemeenschappelijke Regeling SO Zorg Holland Rijnland per 2022. Maar het bleek niet haalbaar om de organisatie ook al per 2022 als zelfstandige organisatie operationeel te krijgen.

Voor het jaar 2022 sloten gemeenten daarom nog eenmalig een dienstverleningsovereenkomst (DVO) af met Holland Rijnland voor de uitvoering van de taken door de SO Zorg. In deze DVO zijn de volgende diensten afgesproken met betrekking tot inzet van de jeugdhulpmiddelen:

- Contractering, contractbeheer en contractmanagement
- Toewijzing zorg en afhandeling facturen
- P&C-cyclus Jeugdhulpmiddelen
- Monitoring en data-analyse

Daarnaast verzorgt de Serviceorganisatie de Jeugdbeschermingstafel.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Het jaar 2022 stond voor de SO Zorg in het teken van:

- Inregelen processen en werkwijzen in verband met nieuwe contracten en nieuw woonplaatsbeginsel;
- Versterken samenwerking met gemeenten vanuit de nieuwe rolverdeling;
- Versterking en doorontwikkeling organisatie;
- En 'last but not least': voorbereiding verzelfstandiging organisatie.

Met ingang van 2022 startte een nieuwe contractperiode voor jeugdhulp. In de nieuwe contracten is onderscheid gemaakt naar segmenten. Dit had grote gevolgen voor de inrichting van de administratieve organisatie en de inrichting van de dashboards waarmee de ontwikkelingen in cliënten en budgetten worden gemonitord. In 2022 werd een nieuwe inrichting van de dashboards en de halfjaarrapportage gerealiseerd. Ook de invoering van de nieuwe wet op het woonplaatsbeginsel had de nodige voeten in de aarde. Alle deelnemende gemeenten moesten voor diverse lopende zorgtrajecten het woonplaatsbeginsel toetsen. De SO Zorg heeft met betrokken gemeenten buiten de regio verrekeningen van kosten opgestart.

Met de besluitvorming over de vorming van de GR Serviceorganisatie Zorg werd besloten om de rolverdeling tussen gemeenten en SO Zorg aan te scherpen. Vanuit SO Zorg wordt voortaan op de contracten gestuurd door contractmanagers (voorheen accountmanagers). Vanuit gemeenten

zijn accountmanagers betrokken om te sturen op de beleidsmatig gewenste transformatieopgaven. Deze rolverdeling kreeg in 2022 de nodige aandacht; er werden trainingen georganiseerd en nieuw handboeken voor het account- en contractmanagement opgesteld. Er werden werksessies georganiseerd om de samenwerking tussen gemeenten en SO Zorg – mede in het licht van de vele nieuwe medewerkers aan beide kanten – een forse impuls te geven. Dit leidde ertoe dat er goede afspraken werden gemaakt over de gezamenlijke overlegstructuur. Betrokken medewerkers gaven in de loop van het jaar aan de samenwerking positief te waarderen.

Met de besluitvorming over de GR SO Zorg in 2021 werd besloten om de organisatie te versterken op het punt van financiën, control en data-analyse/monitoring. Tegelijkertijd waren in 2021 vele vacatures tijdelijk ingevuld in afwachting van de besluitvorming. In het eerste en tweede kwartaal werden vervolgens vele vacatures bij de SO Zorg ingevuld. Drie nieuwe contractmanagers, twee nieuwe data-medewerkers, een nieuwe administratief ondersteuner, een financieel adviseur en directeur werden in 2022 aangenomen. De invoeging van deze medewerkers in de nieuwe organisatie verliep goed; medewerkers ervoeren de organisatie als een team.

De voorbereiding op de verzelfstandiging was in 2022 het grootste project. In het eerste kwartaal werd een projectplan vastgesteld, waarvoor aanvankelijk een externe kwartiermaker was aangetrokken. Met de komst van de nieuwe directeur voor de SO Zorg per april nam zij de verzelfstandiging als project open voerde deze uit, in samenwerking met Servicepunt 71 en het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland. Mijlpalen waren onder andere: het ontwerp van een eigen huisstijl én een huisstijl voor de samenwerkende gemeenten; de vaststelling van de apparaatsbegroting 2023; de vaststelling van het sociaal plan; de besluitvorming over mandaten; DVO 2023 en BRP-koppeling; het besluit om vanaf 2023 de financiële administratie volledig in eigen hand te nemen en daarmee betreffende taken niet meer af te nemen bij Servicepunt 71 en Holland Rijnland.

Naast deze grote ontwikkelingen gaf de SO Zorg in 2022 uitvoering aan de volgende zaken:

- Data-gedreven werken: in 2022 leverde SO Zorg de reguliere jaarrapportage over 2021 en de vernieuwde halfjaarrapportage 2022 over de jeugdhulp op. Het dashboard met managementinformatie werd aangepast aan de nieuwe segment-indeling voor jeugdhulp.
- Financiën: op het gebied van financiën ging de aandacht uit naar het opstellen van periodieke prognoses, financiële analyses, het opstellen van en de besluitvorming rond de apparaatsbegroting 2023 en de begroting jeugdhulp 2023 en de verantwoording, controle en afrekening (met gemeenten en zorgaanbieders) Jeugdhulp 2021.
- Contractering: de belangrijkste activiteiten waren het voeren van het contractmanagement met de jeugdhulpaanbieders (170 gesprekken), het actualiseren van de overeenkomsten met jeugdhulpaanbieders (146), declaraties betalen (circa 15.000 declaratieregels en tijdigheid >90%), het vaststellen van de tarieven en de maximale bestedingsruimten voor de jeugdhulpaanbieders 2023. Bijzondere projecten waren de oprichting van de Regionale Experttafel (RET) en de ontwikkelingen op het gebied van gesloten jeugdhulp (Jeugdhulp Plus) waar betrokken aanbieders in grote financiële problemen waren geraakt door versnelde afname van de vraag.
- Administratieve ondersteuning: in 2022 voerde de SO Zorg Holland Rijnland, naast de afhandeling van het reguliere berichtenverkeer, extra administratieve taken uit, zoals bij de nieuwe wet op het woonplaatsbeginsel en bij de financieel-administratieve afhandeling “Nee Tenzij-regeling” en de Expertteam- regeling.

Tot slot droeg de SO Zorg Holland Rijnland bij aan verschillende regionale thema's: doorontwikkeling financieel stelsel, totstandkoming Regionale Experttafel (RET), doorlichting wachtlijsten, ontwikkeltafels en jeugdhulpplus.

2.2.5 Uitvoering jeugdbeschermingstafel

De Jeugdbeschermingstafel Holland Rijnland wordt ingezet als betrokken professionals zich zorgen maken over een ontwikkelingsbedreiging van een kind tot 18 jaar. Aan de Jeugdbeschermingstafel (JBT) wordt gesproken met gezinnen waarin het opvoedklimaat onveilig is of waarbij anderszins sprake is van een bedreigde ontwikkeling bij één of meerdere kinderen in het gezin. Dit gebeurt nadat de JBT een verzoek tot onderzoek (VTO) heeft ontvangen.

Het overleg aan de JBT is bedoeld om ouders en minderjarigen toe te leiden naar de meest passende vorm van hulp, hen weer in hun kracht te zetten en om te zware vormen van hulp te voorkomen (conform de Jeugdwet). Tijdens het overleg wordt bekeken of er nog mogelijkheden zijn in het vrijwillig kader of dat een onderzoek door de RvdK onvermijdelijk is. Daarnaast beziet de JBT of continuering van hulpverlening op het snijvlak tussen vrijwillig en gedwongen nog op elkaar aansluit en wat dit concreet betekent voor de veiligheid van de betrokken minderjarigen.

Als een raadsonderzoek (nog) niet nodig wordt geacht omdat er alternatieven in beeld zijn, kan tijdens een evaluatiegesprek - dat enkele maanden later plaatsvindt - opnieuw worden bekeken hoe de situatie er dan voor staat. Dan kan opnieuw worden besloten of de RvdK onderzoek moet doen, er voldoende vertrouwen en draagvlak is om hulp in het vrijwillige kader voort te zetten of dat er volledig kan worden afgeschaald en de regie bij ouders kan worden belegd.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Behandelde zaken 2022

In 2022 werden er in totaal 179 nieuwe zaken behandeld aan de JBT. Hiervan waren er 142 reguliere Verzoeken tot Onderzoek (VTO's) voor de Raad voor de Kinderbescherming, 5 verzoeken tot hulpverlening (vanuit de RvdK) en 17 VTO's (vanuit de Gecertificeerde Instellingen) waarvoor een verzoek tot een gezagsbeëindigende maatregel werden ingediend. Van de 142 reguliere VTO's werden er 20 behandeld die in 2021 waren ingediend en uiteindelijk werden besproken in 2022.

Naast bovengenoemde nieuwe zaken vonden er in 2022 in totaal 17 evaluatie-overleggen plaats aan de Jeugdbeschermingstafel. Dit betroffen zaken waarbij er bij een eerste overleg aan de Jeugdbeschermingstafel was besloten tot een uitgesteld raadsonderzoek welke standaard worden geëvalueerd aan de Jeugdbeschermingstafel. Er staan nog 8 evaluaties gepland voor 2023 waarvan het eerste overleg aan de Jeugdbeschermingstafel in 2022 plaats had.

2.2.6 Regionaal Bureau Leerrecht (RBL)

Alle kinderen in Nederland hebben recht op onderwijs en moeten de kans krijgen zich te ontwikkelen om zo een positieve basis te leggen voor hun toekomst. Door zich te ontplooien en onderwijs te volgen, worden zij toegerust om deel te nemen aan de samenleving en vergroten zij de kans op een arbeidsplek, aansluitend bij hun talenten en interesses.

Het RBL voert voor elf gemeenten (de hele regio Holland Rijnland, met uitzondering van Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop) de leerplicht en RMC-taken (taken rondom het voorkomen en terugdringen

van voortijdig schoolverlaten) uit. Het regionaal uitvoeren van deze taken heeft veel voordelen, zoals eenduidig beleid, een hogere kwaliteit, efficiency en schaalvoordelen. Daarnaast is het makkelijk samenwerken met andere regionaal georganiseerde partners zoals scholen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

In het eigen jaarverslag over schooljaar 2021/2022 rapporteert het RBL *inhoudelijk* over haar doelstellingen, taken en geboekte resultaten. De *financiële* verantwoording loopt via de jaarrekening van Holland Rijnland.

Financiering van activiteiten

Naast de bijdrage vanuit de algemene middelen van Holland Rijnland, is de RMC-subsidie de belangrijkste inkomstenbron voor het RBL. Dit is een rijkssubsidie die alle RMC-regio's jaarlijks ontvangen voor het uitvoeren van hun taken. De RMC-subsidie wordt jaarlijks geïndexeerd en bedroeg in 2022 zo'n € 983.000. Daarnaast voert het RBL het beheer over een gemeentelijk fonds van € 200.000 per jaar. Dit fonds financiert regionale projecten die voortijdig schoolverlaten voorkomen of tegengaan. Voor de gemeente Leiden voerde het RBL een aantal extra, aanvullende taken uit, gefinancierd vanuit een individuele subsidie.

Vanaf 2025 wordt de RMC-doelgroep van het RBL aanzienlijk groter, omdat de leeftijdsgrens vanaf dat jaar bij wet zal worden opgerekt van 18-23 jaar naar 18-27 jaar. Vanaf dat jaar ontvangt het RBL dan ook een hogere subsidie vanuit het Rijk. Per 2025 moet het huisbezoekteam van het RBL uitgebreid zijn.

2.2.7 Wat heeft dat gekost

Domein 2 Maatschappij en Jeugd	Begroting 2022	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Resultaat 2022
Directe kosten	909.947	649.077	1.559.024	926.018	633.006
Kosten werkorganisatie	3.162.665	50.904	3.213.569	3.770.899	-557.330
Lasten	4.072.612	699.981	4.772.593	4.696.917	75.676
Directe baten	-820.798	-522.284	-1.343.082	-1.237.133	-105.949
Bijdragen gemeenten	-	-	-	-221.735	221.735
Baten	-820.798	-522.284	-1.343.082	-1.458.868	115.786
Saldo van baten en lasten	3.251.814	177.697	3.429.511	3.238.050	191.461
Storting in reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-
Saldo reserveringen	-	-	-	-	-
Resultaat	3.251.814	177.697	3.429.511	3.238.050	191.461

Ondersteuning inkoop jeugdhulp (TWO)	Begroting 2022	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Resultaat 2022
TWO	1.589.398	0	1.589.398	1.785.173	-195.775
Overhead (TWO specifiek)	520.808	730.000	1.250.808	1.027.345	223.463

Ondersteuning inkoop jeugdhulp (TWO)	Begroting 2022	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Resultaat 2022
Saldo TWO inclusief overhead	2.110.206	730.000	2.840.206	2.812.518	27.688

De duiding van het verschil op de baten en lasten is integraal opgenomen onder paragraaf 4.2.1. genaamd Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

2.3 Strategisch positioneren

2.3.1 Cofinanciering

In 2016 stemde het Algemeen Bestuur in met het Cofinancieringsfonds Holland Rijnland. Het fonds is bedoeld voor bovengemeentelijke initiatieven uit de regio die een innovatief karakter hebben en een bijdrage leveren aan de regionale ambities van Holland Rijnland. Sinds de instelling van het fonds besloot het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland, op basis van het advies van het portefeuillehoudersoverleg, om aan een groot aantal initiatieven een financiële bijdrage te verstrekken. De bijdrage kan binnen een bepaald jaar worden uitgekeerd, maar loopt soms ook over meerdere jaren. Het Cofinancieringsfonds was in 2022 succesvol en heeft een multiplier van circa 10. Dat betekent dat elke euro uit het Cofinancieringsfonds resulteert in een externe investering van circa 10 euro.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2022 honoreerden we zeven projecten:

Onderwijs arbeidsmarkt Bio Science park Leiden

Dit project versterkt de verbinding tussen bedrijfsleven en onderwijs. Het is van belang dat onderwijs mee gaat in vernieuwingen in het bedrijfsleven en andersom dat het bedrijfsleven profiteert van onderwijs en onderzoek. Dit project is een samenwerking van de brede onderwijskolom, het bedrijfsleven en de gemeenten. De financiering vanuit Holland Rijnland leidde ertoe dat landelijke fondsen, zoals het Regionaal Investeringsfonds van het Mbo, eveneens een bijdrage verstrekten.

Groene Hart Waterstof

Dit project is gericht op de verwerking van biomafval tot biochar en waterstof. Biochar fungeert als compost en is een vervanger van veen. Veen wordt nu geïmporteerd en de winning ervan heeft een negatieve invloed op het milieu. Biochar heeft veel toekomst voor de bonte teelt in Boskoop. Bij de vergisting komt tevens waterstof vrij. Het project is een samenwerking tussen aannemingsbedrijf Vermeulen, Nett Energy en adviesbureau Delphy. Het project is een mooi voorbeeld hoe circulaire economie in de praktijk vorm kan krijgen.

Talent op Maat

Een leven lang ontwikkelen wordt een steeds belangrijker uitgangspunt op de arbeidsmarkt. Werknemers moeten wendbaar zijn en makkelijk kunnen overstappen van de ene naar de andere baan. Hiervoor is het in kaart brengen van persoonlijke vaardigheden van groot belang. Talent op Maat richt zich op het systematisch in kaart brengen van die vaardigheden. In de pilot worden vacatures uitgewerkt op vaardigheden en verbonden met werkgevers. De pilot startte binnen de gemeenten van Economie071 en wordt nu uitgerold naar de gehele arbeidsmarktregio Holland Rijnland.

Bereikbaarheid Unmanned Valley met Openbaar Vervoer

Unmanned Valley (UMV) is tot op heden slecht bereikbaar met OV. Gezien de groei van UMV en het belang van het stimuleren van OV voor woon-werkverkeer is ov-bereikbaarheid essentieel. De provincie Zuid-Holland is verantwoordelijk voor de financiering van regulier OV. De pilot richt zich op het realiseren van zogenaamde mobiliteitshubs. Dit zijn hubs die het overstappen van OV op andere vormen van vervoer, zoals de fiets, stimuleren. Daarnaast zet de pilot in op het aanbieden van arrangementen, zodat het voor werknemers aantrekkelijk wordt om gebruik te maken van het OV.

Techniekhuis Nieuwkoop

In de ruimte van de voormalige vakschool Nieuwkoop is een inspirerende tentoonstelling gerealiseerd om de klimaatproblematiek inzichtelijk te maken. Deze tentoonstelling richt zich op de hogere klassen van het basisonderwijs en de lagere klassen van het voortgezet onderwijs. De doelstelling van de opstelling van zonnepanelen, warmtepompen (etc.) is om jongeren te enthousiasmeren voor techniek.

Gewasbescherming met drones, satellieten en data

Unmanned Valley neemt met Greenport Duin- en Bollenstreek het initiatief voor de start van het project gewasbescherming met drones. Drones worden ingezet om ziekten en onregelmatigheden in de bollen- en sierteelt in een vroegtijdig stadium te signaleren. Hierdoor kan het gebruik van bestrijdingsmiddelen worden beperkt.

Schoonwatervoorziening Boskoop

Zoet water is essentieel voor de boomteelt in de Greenport Boskoop. De gehanteerde methode van infiltratie van restwater in de ondergrond wordt niet langer gedoogd. Dit leidt tot een tekort en noopt tot het vinden van alternatieve bronnen. Het benutten van zoet water van kasdaken is een optie. Dit water dient gezuiverd te worden. Hiervoor is een innovatief procedé van actief kool een optie. Greenport Boskoop nam met adviesbureau Acacia het initiatief om een project te ontwikkelen dat dit procedé test en implementeert. Het project wordt uitgevoerd met de betrokken stakeholders, het hoogheemraadschap van Rijnland, de provincie Zuid-Holland en de gemeente Alphen aan den Rijn.

Naast de gehonoreerde projecten lopen een aantal projecten door. Holland Rijnland monitort de voortgang van die lopende projecten en zorgt dat verantwoording wordt afgelegd.

2.3.2 Wat heeft dat gekost?

Domein 3 Strategisch positioneren	Begroting 2022	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Resultaat 2022
Directe kosten	290.667	-195.667	95.000	125.970	-30.970
Kosten werkkorganisatie	-	-	-	11.954	-11.954
Lasten	290.667	-195.667	95.000	137.924	-42.924
Directe baten	-	-	-	-30.970	30.970
Bijdragen gemeenten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-30.970	30.970
Saldo van baten en lasten	290.667	-195.667	95.000	106.954	-11.954
Storting in reserves	-	195.667	195.667	195.667	-
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-
Saldo reserveringen	-	195.667	195.667	195.667	-
Resultaat	290.667	-	290.667	302.621	-11.954

De duiding van het verschil op de baten en lasten is integraal opgenomen onder paragraaf 4.2.1. genaamd Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

2.4 Organisatie en samenwerking

2.4.1 Overhead

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) definiëren we overhead als "alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces".

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Waar het personeel betreft, behoren binnen Holland Rijnland tot de overhead:

- Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch)
- Control, informatie- en beveiligingsbeleid
- Interne en externe communicatie
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning
- Documentatie en informatieverstrekking (DIV)(inclusief expertiseontwikkeling en advies over de procesinrichting)
- Managementondersteuning primair proces

Binnen het programma Overhead faciliteren we bestuurlijke overleggen, organiseren we Themacafés en regiomiddagen en maken we een slag in de verbetering van de P&C-cyclus. Een manager of leidinggevende drukt volledig op het programma Overhead, ongeacht of deze voor een deel van zijn tijd ook inhoudelijke taken vervult. Voor de leidinggevenden van Holland Rijnland geldt dat zij voor een belangrijk deel van hun tijd inhoudelijke taken vervullen. Andere overheadtaken, zoals HRM en ICT, voert Servicepunt71 uit. De bijdrage aan Servicepunt71 voor het leveren van de bedrijfsvoering, komt eveneens terug in dit programma. Daarnaast behoren ook tot de overhead:

- de kosten voor de huisvesting om de algemene taken van de eigen organisatie uit te voeren;
- de verzekeringskosten en opleidingskosten voor personeel;
- de bijdrage aan een verbonden partij, voor zover deze verbonden partijwerkzaam is voor het taakveld Overhead.

2.4.2 Wat heeft dat gekost?

Domein 4 Organisatie en samenwerking	Begroting 2022	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Resultaat 2022
Directe kosten	1.283.738	755.000	2.038.738	1.730.958	307.780
Kosten werkorganisatie	1.805.224	-	1.805.224	2.061.368	-256.144
Lasten	3.088.962	755.000	3.843.962	3.792.326	51.636
Directe baten	-	-	-	198.751	-198.751
Bijdragen gemeenten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	198.751	-198.751
Saldo van baten en lasten	3.088.962	755.000	3.843.962	3.991.077	-147.115
Storting in reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-	-
Saldo reserveringen	-	-	-	-	-
Resultaat	3.088.962	755.000	3.843.962	3.991.077	-147.115

De duiding van het verschil op de baten en lasten is integraal opgenomen onder paragraaf 4.2.1. genaamd Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

2.5 Algemene dekkingsmiddelen

De middelen die Holland Rijnland ontvangt vanuit de deelnemende gemeenten zijn opgenomen in het programma Algemene Dekkingsmiddelen. De bijdragen van de gemeenten bestaan uit:

- Een regulier deel;
- De bijdrage voor het Regionaal Bureau Leerrecht;
- De bijdrage voor de TWO Jeugdhulp

Overige inkomsten van bijvoorbeeld de provincie of de bijdrage voor het RIF, zijn opgenomen in de desbetreffende paragraaf van de jaarstukken

Domein 5 Algemene Dekkingsmiddelen	Begroting 2022	Wijziging Begroting	Begroting na wijziging	Rekening 2022	Resultaat 2022
Directe kosten	-	-	-	-	-
Kosten werkorganisatie	-	-	-	-	-
Lasten	-	-	-	-	-
Directe baten	-	-273.890	-273.890	-5.380	-268.510
Bijdragen gemeenten	-8.431.309	-481.096	-8.912.405	-8.911.308	-1.097
Baten	-8.431.309	-754.986	-9.186.295	-8.916.688	-269.607
Saldo van baten en lasten	-8.431.309	-754.986	-9.186.295	-8.916.688	-269.607
Storting in reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking uit reserves	-	-237.711	-237.711	-237.711	-
Saldo reserveringen	-	-237.711	-237.711	-237.711	-
Resultaat	-8.431.309	-992.697	-9.424.006	-9.154.399	-269.607